

Ruski delavci pozivljajo svoje brate v Nemčiji in Avstriji, da naj zdobijo domače tiranstvo.

BO NAPOVEDANA VOJNA?

ugibanja časopisja, kaj se pripravljajo v Washingtonu, so osnovana. — Edino Wilsona, toda on molči.

Washington, D. C. — Nihče ne kaj priporoči predsednik ko pred kongres. Še celo člani novega kabineta ne vedo, kakšno predsednikova adresa. Predsednik pa molči o tem, kaj bo kongresu v svoji poslani-

uradnih krogih je precej pogosto govorjenje o vojni. Kapistični časnikarji pripisujejo to, da zadnje dni ni bila torirana pobena ameriška ladja "St. Louis" in "Manchuria" ne izgleda dospelna na Anglijo. Tako umirjenje je nastalo več, odkar obstoji napetost med različnimi državami in Nemčiji bojevanja s potapljalci.

listi, ki zastopajo velekapitalne interese, namigujejo, da so vsi uradni prepričani, da predsednikova poslanica na kongresu bo pregledala in bo priporočila vojnega stanja. Časnikarji pravijo, da o tem ni dvoma, če bo uničena še katera ameriška ladja, preden predsednik stopi na kongres.

Od kod časnikarji velekapitalnih listov vedo, ko sami trdijo, da člani kabineta ne vedo, čemu bo predsednikova poslanica seveda uganka, ali pa je ubinacija, ki je zrasla na zelju velekapitalističnih interesov, napravijo na predsednika lastne pritisk.

Velekapitalistični interesi pričajo od vojne velik profit, ker ali, da ostane njih anarhokapitalistično gospodarstvo nedotakno, četudi pride do vojne, in zapopagirajo vojno. V letu 1898 špansko-ameriški vojni so zalagali armado z balzamiranimi me. Če gospodje kapitalisti računajo s tem, da bodo lahko tudi se zalagali armado in mornarico, spridenim blagom, če pride do vojne, se motijo. Ameriško gospodarstvo bo zahtevalo, da se take uruhe in profitovce kaznuje strožje kot izdajalce, ki pomanjajo sovražniku.

Kapitalistični časnikarji se tujeje, da naj se nikar nič ne boji radi politične uprave, dokoli ni bila storjena uradna izjava. Najbolj hudi so časnikarji republikanskih listov, ker ne morejo besed, ki so jih ujeli od strani, praviti oficijelnih izjav po svoje politiki uprave z ozirom na zmere med Združenimi državami in Nemčijo.

Je že res, da je dobro, da je vedstvo informirano o vsem, kar godi v državi. Ali kapitalistični časnikarji so znali do zdaj še vedno prikriti resnico, če je škoda velekapitalističnim interesom koristila ameriškim ljudstvom, ali ne pa delavstvu.

DOR NI PRI VOLJI ODITI V VOJNO, NE DOBI DRŽAVLJANSKIH PAPIRJEV.

St. Louis, Mo. — Zvezni sodnik je instruiral uradnike, da se izročijo nikomur prvega državnega papirja, ki ni pri volji oditi v vojno za Združene države.

Za prvi papir je vprašal neki gospod Gandil. Na to zadevna vprašanja je odgovoril, da ima brata v nemški armadi in da pri volji odmarširati v vojno v Nemčiji, ampak da bi se vrnil v Nemčijo, če bi mu bilo mogoče. Uradniki mu niso dali prvega državnega papirja.

PORAZ SUHIH V ILLINOISU.

Prohibicionasi so dobili krepko batino v Springfieldu. — Vprašanje prohibicije je odloženo na polico za dve leti.

Springfield, Ill. — V legislaturi so mokri izvojevali odločno zmago. Ubili so predlogo za splošno državno prohibicijo, ki bi imela biti predložena volilcem na splošno glasovanje, predlogo za lokalno prohibicijo in predlogo, da se v suhe kraje ne sme uvažati opojnih pijač. Zbornica je celo odklonila, da se vsi stvari okoli kolonije epileptikov v Dixonu subozemlje. Bitka za prohibicioniste je bila izgubljena na celi črti, dasiravno so spravili vse svoje sile v bojno vrsto.

Suhači so propadli za deset glasov; poslanci niso glasovali po strankah. Za predloge je bilo 52 republikancev in 17 demokratov, proti 50 demokratov in 30 republikancev.

Glasovanje se je vršilo po imenih sledeče:

Za sušo (republikanci):
Abney, Baker, Benson, Bentley, Bippus, Boyd, Brewer, Drake, Carpenter, Carter, Briseman, Hancock, Hanson, Hilly, Hinkle, Holsday, Irwin, Lacey, Lyle, Thomas, Thomas, Turner, VanDuser, Voss, Wallace, Wilson, Young, West, Wilson—52.

Za sušo (demokratje):
Bullington, Cooper, Kiherton, Felt, Carl Green, Havill, Hill, Howard, Kasserman, Kirby, McDavid, Rugh, Snel, Strubinger, Thomason—14.

Proti suši (republikanci):
Boyer, Briseman, Clattenberg, Curran, Curran, Duverson, Duverson, Festerling, Fiedstick, Frierich, Frisch, Jackson, Lucas, Lynch, Sidney Lyon, Mueller, Neef, Overland, Rentscher, Rothmeier, Roderick, Senion, Schultz, Smekjal, Tycha, Vickers, Volk, Walt, Young—50.

Proti suši (demokratje):
Breen, Brown, Burns, Conlon, Desmond, Devine, Dieterich, Donohue, Epstein, Fahy, Franz, Gallagher, Garsche, Gorman, Griffin, Hennebery, Holtzen, Ince, Jacobson, Jones, Kilens, Lager, Marshall, Maucker, McCarty, McGlohn, Milroy, Mulcahy, Peter Murphy, T. D. Murphy, O'Brien, O'Connell, Pelek, Piacit, Prendergast, Arthur Row, Frank Ryan, J. W. Ryan, Schubert, Self, Shepherd, Smith, Trandell, Wagner, Wash, Weber—50.

50.000 MILIČARJEV POKLICANIH V POLICIJSKO SLUŽBO.

Washington, 29. marca. — Vojni departament je večeraj pozval pod orožje nadaljne štiri miličarske polke iz držav West Virginia, New York in New Jersey. S tem je številno poklicanih miličarjev, ki bodo opravljali zvezno policijsko službo v čuvanju municijskih tovarn in drugih strateških točk, naraslo na 50.000.

50MILJONSKO POSOJILO V 24 URAH.

Washington, 29. marca. — Federalne rezervne banke, katerih je dvanaest, so v štirindvajsetih urah kupile zakladne certifikate v vrednosti 50 milijonov dolarjev. Certifikati tvorijo začasno posojilo, ki ga je vlada najela v rezervnih bankah.

SEVERNI ILLINOIS V PETEK: JASNO IN NEKOLIKO MRLJEJE. Severnoiztočni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah se je premikala od 38 do 56 stopinj. Solnce izide od 5:38, zaide ob 6:12.

IZJAVA RUSKIH SOCIALISTOV.

Petrograd, 29. marca. — Skupina socialistov, katera zastopa stališče — kolikor se je dalo ugotoviti — večine v stranki, je obelodanila izjavo, ki je podpisana od pol tuceta dobro znanih sodrugov v Petrogradu.

Izjava se med drugim glasi: "Program nove vlade je zadovoljiv do gotove meje. Stanje sedanje buržoazne in kapitalistične družbe brez dvoma izključuje možnost, da bi se mogla sedanja revolucija završiti s socialnim preobratom. Vsak poskus v to smer bi morda izval protirevolucijo in povratek monarhije.

Potrebno demokratično kontrolo dela desetezmej najprej, ako zastopniki delavske demokracije podpirajo začasno vlado in obenem na široko organizirajo ljudske mase in armado. Valed tega apeliramo na delavce, vojake in poslance, da pomagajo začasni vladi do vresničenja programa svobode in v pripravah za narodno konvencijo, medtem naj pa obdrže svojo popolno politično neodvisnost. Čim pa pridejo volitve za narodno konvencijo, tedaj bomo prišli na dan z našimi zahtevami za agrarne in socialne reforme."

Kar se tiče vojne, se izjava glasi: "Znaga centralnih držav bi uničila to, kar smo pridobili in prikladala nazaj stari režim. Zatorej je potrebno zdaj, kakor še nikdar poprej, da nadaljujemo boj zoper sedanjo postojanko monarhistične kontrole v Evropi."

Petrograd, 29. marca. — Nikolaj Sokolov, kateri je govoril v imenu eksekutivnega odbora "Svet delavskih zastopnikov", je dejal večeraj v intervjuju sledeče:

ŽELEZNIŠKI KRALJI GROZE!

Washington, D. C. — Železniški kralji zahtevajo, da meddržavna trgovska komisija takoj poviša vozovino za blago za petnajst odstotkov. Gospodom se zdi pre malo, če dobe od vsakega dolarja, ki ga sprejmejo železnice kot vozovino za potnike in blago, 30 centov čistega profita, in pravijo, če jim ne dovolijo povišanja vozovine, da naj se železnice podržavijo.

Modri so železniški kralji! Podržavljenje železnic zahtevajo sveda na način, da jim država plača tudi zvoedeni kapital. Če bi država ocenila železnice po faktični vrednosti in jim ponudila zanjo ceno, ki so vredne, bi železniški kralji takoj rekli, da je boljše, če železnice ostanejo privatna lastnina.

DEMOKRATIČNI KANDIDAT ZA OBČINSKI SVET IZ 34 VOLILNEGA OKRAJA TOŽEN.

Chicago, Ill. — Central Trust kompanija, ki jo je sodišče postavilo upraviteljico premoženja bankrotiranega privatnega bankirja Pitta, toži J.D. Kostnerja, kandidata za občinski svet, da vrne zemljišče, vredno \$6.000, ki ga ni dobil pravičnim pottom.

ŠOFER JE OSTAVIL SLUŽBO PO TRDI SKUŠNJI Z NITROGLICERINOM.

Washington, D. C. — James Carter, ki je prevzahal nitroglicerin z avtomobilom, se je zahvalil za nevarno službo. Ko je peljal nitroglicerin, je naenkrat zgubil oblast nad avtomobilom, ki se je zaletel v drevo, kjer je izgubil eno kolo, potem je pa telebil po nasipu nidoz. Nesreča se je dogodila sredi Meadowlands in kope otrok. Nitroglicerin je bil raztresen povsod in pravo žudo je, da se ni dogodila večja nezgoda.

PORAZ TURKOV V PALESTINI. NA ŠPANSKEM GROZI REVOLTA.

RUSKI PROLETARIJAT APELUJE NA DELAVSTVO V NEMČIJI IN AVSTRIJI, DA NAJ ODPRAMI AVTOKRACIJO IN KONČA VOJNO. — OHOLEŽE V BERLINU SPRELETAVA STRAH.

London, 29. marca. — F. B. Maurice, šef generalnega štaba, je danes izjavil pred poročevalci "Associated Press", da so se Nemci zrtili v zakope na sedajšnji vojni črti med rekama Somme in Oise. Odprto bojevanje bo moralo vsled tega prenehati in zavezniki zdaj vlačijo teške topove na fronto.

London, 29. marca. — Vrhovno poveljništvo poroča z egiptovske fronte, da je angleška armada prodrla 15 milj ob Sredozemskem morju v Palestini in dospela do reke Vadi Gazi pet milj južno od Gaze. V ponedeljek in torek se je vršila vroča bitka s Turki in tem okolišč, ki se je končala s popolnim porazom Turkov, katerih je bilo okrog 20.000. Angleži so ujeli 900 Turkov in med njimi tudi enega generala in ves divizijski štab 53. turške divizije. Med ujetniki so tudi štirje avstrijski častniki in 32 drugih avstrijskih in nemških vojakov. Vplenjena sta tudi dva avstrijska topova.

Prvič stoji delavci in vojaki v sedanjo vlado, dokler bo zadnja sledila programu in demokratičnim izjavam, ki jih je sprejela javnost. Drugič hočejo, da se vrše volitve za ustavodajno konvencijo čimprej mogoče in ne po vojni. Tretjič ne bodo poskušali s inavguracijo socialistične republike, temveč se bodo zadovoljili z demokratičnim ustrojem države po vzgledu Amerike in Francije, dokler ne dozorijo razmere za socialni preobrat. Četrto ne bodo zahtevali miru; dokler ni premagano nemško cesarstvo in petič v pogojih za mir ne bodo zahtevali nobenih prisilnih aneksij, temveč se bodo ozirali na nasvete, ki jih je izrekel predsednik Wilson v svojem govoru v senatni zbornici.

ŠPANSKA NA PRAGU REVOLUCIJE.
London, 29. marca. — Reuterjev poročevalec brzojavlja iz Madrida, da je španska vlada danes suspendirala ustavne pravice in proglasila vojno stanje v vseh provincijah. Skupina oseb, ki so podpisale "Apel na ljudstvo", je bila aretirana in vladne oblasti so proglasile dotični apel za veleizdajalsko delo. Druga vest se glasi, da je vlada ukazala zapreti pisarne delavskih organizacij v Madridu. Vse podrobnejše informacije in imena aretiranih oseb so pridržane; toda domneva se, da je silna draginja in pomanjkanje hrane prisililo delavce, da so priredili protestne demonstracije proti vladi.

BOGATE DAME SO POSTALE VOJNOBLAZNE.

Chicago, Ill. — Bogate dame, ki prebivajo v palačah na Lake Shore Drivu in v drugih delih mesta, kjer bivajo milijonarji, so postale silo patriotične. Seveda ne mislijo oditi kar na fronto. V tem so podobne precej njih soprogom in milijonarjem sinovom, ki rajše vidijo, da delavci in farmarji gredo na fronto, njim se pa n. pr. poveri dobavo vojnih potrebščin.

Bogate dame nabirajo druge žene, da pogledjo na fronto, če bo treba. Vstanovile so naborne postaje za žene, da tako dobe žensko armado, ki bo štela 10.000 prostovoljnih žen.

Šestdeset dam se je sicer priglasilo za šoferke ambulancijskih voz, kar ne šteje nič, če pomislimo, koliko bogatih dam živi v Chicagu in v okolišnih mestih, ki ne vedo, kako bi zapravile dan.

NAČRT ZA MOBILIZACIJO DELAVCEV V TOVARNAH ZA VOJNE POTREBŠČINE.

Washington, D. C. — V uradu delavskega tajnika je bila obdržana konferenca, da rešijo vprašanje, kje dobiti delavce za tovarne, v katerih bodo izdelovali vojne potrebščine. Rezultat konferenec ni znan.

KRVIČEJNA STARKA.

Amite City, La. — Bogata sivolasa starka, s potezami furije na obrazu, je vodila drhal, da linča zamorca Joe Routha, ki je obtožen, da je ubil nasadnika Simeon Benetta.

Stožarji so zagrozili, da rabijo orožje, če se linčarji približajo ječi. To je pomagalo in linčarji so se pričeli razhajati.

Starka je pa s hripavim glasom kričala: "Strahopetci, strahopetci," ko je opazila, da jo drhal za pušca.

PORAZ TURKOV V PALESTINI. NA ŠPANSKEM GROZI REVOLTA.

RUSKI PROLETARIJAT APELUJE NA DELAVSTVO V NEMČIJI IN AVSTRIJI, DA NAJ ODPRAMI AVTOKRACIJO IN KONČA VOJNO. — OHOLEŽE V BERLINU SPRELETAVA STRAH.

London, 29. marca. — F. B. Maurice, šef generalnega štaba, je danes izjavil pred poročevalci "Associated Press", da so se Nemci zrtili v zakope na sedajšnji vojni črti med rekama Somme in Oise. Odprto bojevanje bo moralo vsled tega prenehati in zavezniki zdaj vlačijo teške topove na fronto.

London, 29. marca. — Vrhovno poveljništvo poroča z egiptovske fronte, da je angleška armada prodrla 15 milj ob Sredozemskem morju v Palestini in dospela do reke Vadi Gazi pet milj južno od Gaze. V ponedeljek in torek se je vršila vroča bitka s Turki in tem okolišč, ki se je končala s popolnim porazom Turkov, katerih je bilo okrog 20.000. Angleži so ujeli 900 Turkov in med njimi tudi enega generala in ves divizijski štab 53. turške divizije. Med ujetniki so tudi štirje avstrijski častniki in 32 drugih avstrijskih in nemških vojakov. Vplenjena sta tudi dva avstrijska topova.

Prisega ministrov.
London, 29. marca. — Reuterjev korespondent poroča iz Petrograda, da so začasni ministri večeraj prisegli pred senatom, da bodo zvesto služili eksekutivnemu odboru dume kot najvišji vladni oblasti, ki je izšla iz ljudstva. Ministri so prisegli, da bodo delali za svobodo in civilno enakost v vseh poverjenih zadevah in da bodo potlačili vsak poskus, direktno ali indirektno, ki bi stremel po povratku starega režima. Obenem so se ministri zavezali, da bodo izvršili vse ukrepe za sestanek ustavodajnega zbora v najkrajšem času na podlagi splošne, direktne, enakostne in tajne volilne pravice, kakor se bodo uklonili volji ljudstva, ki bo izražena v zaključkih čega zbora z huzrom na obliko vlade in osnovne zakone ruske države.

V Berlinu pravijo, da je car ušel iz zapora.
Berlin, 29. marca. — (Brezklično). Prekomorska časnikarska agentura poroča iz švedsko-danskih virov, da je Nikolaj Romanov, bivši car, pobegnil v avtomobilu iz Carskega Sela, kjer je bil zaprt, in da so vladni detektivji na lovu za njim. Vest se glasi, da je petrogradska vlada ukazala preiskati vse vlake, ki vozijo na Pisko, kajti Romanov namerna vti na švedsko.

Dalje poroča prekomarska agentura na podlagi vesti iz Stockholma, da je bilo samo v Petrogradu ubitih okrog 20.000 oseb v dnevih revolucije. (Sprva so poročali iz Berlina, da je padlo 4000 oseb, medtem ko trdijo v Petrogradu, da je bilo okrog 700 ubitih in ranjenih).

Petrograd, 29. marca. — Brzojavna agentura (poluradni vir) namanja, da so vse vesti o carjevem begu nereselne.

35 PARNIKOV POTOPLJENIH V DVEH DNEVIH.
London, 29. marca. — V tednu, ki se je končal 25. marca, so nemške submarinke ali mine potopile 18 trgovskih parnikov čez 1600 ton in sedem parnikov, ki tehtajo manj kot 1600 ton. Prej. Dalje na 3. str. 1. kol.

Delavci so se uprli delodajalcem.
Petrograd, 29. marca. — Lastniki gotovih municijskih tovarn, kateri so deloma odstavljeni, deloma pa izgubili moč svojih pesti, ki so jih kruto izrabljali pod starim režimom, so hoteli te dni zapreti tovarne in poslati izzvati štrajk. Delavci pa, ki se več ne čutijo za

Petrograd, 29. marca. — Ruskim vladnim poročevalnim urad naznanja, da so delavci, vojaki in poslanci na javnem shodu danes izdali poziv na proletarijat v Nemčiji in Avstriji, da se naj dvigne po vzgledu svojih bratov v Rusiji in vrže avtokratično vlado ob tla.

"Delavci Nemčije in Avstrije! — se glasi apel — pridružite se nam in z združenim močjo lahko ustavimo strušno klanje, ki je srnnota za vse človeštvo!"

Kodanj, 29. marca. — Socialistična stranka v Nemčiji, ki je postala zelo aktivna, odkar je smagala revolucija v Rusiji, je predložila vladi zahteve za takojšnje notranje reforme v Nemčiji, posebno pa v Prusiji. Vsa snamenja kažejo, da se pripravljajo v Nemčiji veliki dogodki.

Delavci so se uprli delodajalcem.
Petrograd, 29. marca. — Lastniki gotovih municijskih tovarn, kateri so deloma odstavljeni, deloma pa izgubili moč svojih pesti, ki so jih kruto izrabljali pod starim režimom, so hoteli te dni zapreti tovarne in poslati izzvati štrajk. Delavci pa, ki se več ne čutijo za

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v odcepaju n. pr. (Februarja 25-17) poleg vsakega imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Mobilizacija profita.

Ker je že razglašena mobilizacija milice za zvezno aktivno službo, in če bo eventualno sledila še splošna vojaška obveznost, je skrajni čas, da vlada napove tudi mobilizacijo debelih mošenj, ki imajo svoj centralni kup zlata na Wall Streetu.

Nekaj so namignili v Washingtonu, da bo vlada zahtevala posebni dohodninski davek od vsakega posameznika, ki ima stotisoč dolarjev in čez letnih dohodkov. To ni nič! Kongres bi moral sprejeti zakon — še preden napove vojno — da vsi letni dohodki, ki presegajo \$10.000 na družino, romajo naravnost v vladno blagajno v Washington. S tem denarjem naj vlada pokriva izdatke za vojno — za zmagovito vojno napram Nemčiji.

Kdor ima desetisoč dolarjev letnih dohodkov, se že nekako preživi, tudi če je draginja, in zraven ima še lahko avtomobil.

Na drugi strani bo pa vlada imela dovolj denarja za vojno, da ne bo treba izdajati "vojnih bondov", od katerih bi kapitalisti vlekli mastne obresti. Obenem se ta denar porabi za milijardsko posojilo, katerega pripravljajo za ententne zaveznike.

Kaj? — da bi se branili tega davka? Da bi patrijotje, ki pričakujejo največ koristi od vojne, neradi dali iz mošnje, kar presega deset letnih tisočakov? Ni mogoče, za božjo voljo, ni mogoče! — Saj je vendar vsa finančna familija, ki se zbira okrog zlatega korita na Wall Streetu, familija največjih patrijotov! Največji Amerikanci so, od kraja do konca in po sredi — pravi in pristni Amerikanci! Zakaj bi se torej branili, če jih Amerika potiplje za mošnjo v kritičnem trenutku, ko so interesi dežele v nevarnosti in ko gre za zmago nad Nemčijo?

In če pride do tega, da bodo ameriške čete marširale v zakope na Francoskem, je vendar več kot patrijotično, da se gospodje finančniki brez odloga zglasijo pod zastavo in odrinejo z Rooseveltom čez morje. Morda jih porabijo le za to, da bodo čvali ogenj v vojaških kuhinjah kje v ozadju fronte — kajti spričo zgodovinskih zaslug iz špansko-ameriške vojne res ni mogoče pričakovati, da bi bili za kaj boljšega — ampak nekaj bo le; pokazali bodo saj dobro voljo.

Mogoče gospodje bogatini komaj čakajo, da odprejo velike mošnje za blagor Amerike in v imenu patrijotizma, ki jim tako vre iz srca in — jezika!

Ako torej že mobiliziramo ljudi, moramo mobilizirati tudi denar, in sicer od tam, kjer ga je preveč. Kongres nikakor ne sme prezreti tega važnega dejstva, temveč mora dati bogatim patrijotom vso priložnost, da pokažejo svoje patrijotično srce.

Izkoriščanje med vojno.

Sam Gompers je obvestil vlado, da bo strokovno organizirano delavstvo v Združenih državah stalo ob strani vlade v kritični dobi vojne, če pride, toda nikakor se pa ne bo dalo izkoriščati od privatnih pogodbenikov, ki bodo izdelovali vojne potrebščine.

Gompers je navadno velik gobeždač — ali nikdar takrat, kadar bi moral ziniti kaj pametnega. Če že prisega na lojalnost delavstva v slučaju vojne in govori o izkoriščanju delavcev med vojno, bi moral vsekakor znati, da vlada ne bo storila ničesar, pravzaprav ne more storiti, dokler je delavec v službi privatnega podjetnika.

Edino, kar more vlada storiti, je, da vzame vse potrebne tovarne v svojo posest in sama izdeluje vojne potrebščine. V tem slučaju bi vlada že skrbela, da se odpravi izkoriščanje v gotovi meri, kajti v njenem interesu je, da dobi prevsem izdelek in profit je postranska stvar.

Zakaj Gompers ne zahteva podržavljenja tovarn, ladjedelnice in železnice? Zato, ker je nazadnjak in nespooben, da bi vodil delavce.

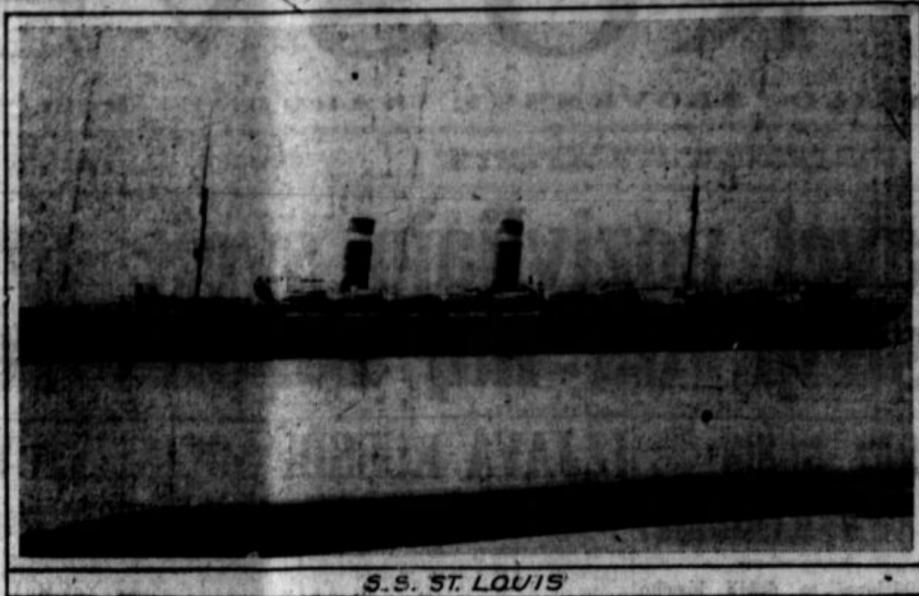

Photo by American Press Association.

Ameriški parnik "St. Louis," ki je oborožen 'srečno' priplul 'nekam' v Evropo.

DOPISI.

Cleveland, O. — Krasno pomladansko jutro v nedeljo je oznanjevalo, da bo de izvanredno lep dan. Že navsezgodaj si videl praznično oblečene množice hiteti po našem slovečem "St. Clair-ju." To ti je prava mešanica raznih narodov, ta St. Clair ulica. Poleg vedno vselega Slovence, dobliš čmernega, toda ponosnega Amerikanca. Za tem srečaš klepetavega, ter umazanega Romunca, ki ne dela posebne časti slovenski naselbini. Ako greš bolj proti zahodu, se ti odpre pogled na srbo-hrvatsko naselbino, ki ima poleg običajnih kavarn tudi to posebnost, da je vedno vsa v dimu. Na to zopet srečaš malega, toda podjetnega Litvina, ki si je prišel iskat sreče v obljubljeni deželi, iz nekdanje temne Rusije. Veliko število je tudi Poljakov in Slovakov, ki so pa žal precej zaostali z izobrazbo za drugimi narodi. Trgovina je z malimi izjemami v slovenskih rokav. Razume se, da tudi židovskih, zakotnih trgovin ne manjka, kar pa pride le malo v poštev, posebno pri Slovencih. Tak je torej St. Clair, srce slovenske metropole.

Naselbina v splošnem dobro napreduje, bodisi v gospodarskem, kakor tudi v kulturnem oziru. Le žal, da je strankarstvo precej razvito, kar le ovira napredek. Jako pridno se pa izbira fond za bodoči "Narodni Dom." Zavedni rojaki hitijo od vseh strani s svojimi prispevki, da se čimprej uredi tako težko pričakovana ideja postaviti si lastno kulturno središče, ki bo brezdvomno velicega pomena za slovensko delavstvo.

Ah, da, kmalu bi bil pozabil povedati, kako smo praznovali v nedeljo "Pariško Komuno." Že ob 7. uri zvečer je bila prostorna Birkova dvorana natlačena občinstva. Na licih vseh si čital, da nisi prišli iz gole radovednosti, pač pa da užijejo nekaj, česar tako težko pogrešamo v Clevelandu, namreč dramatik. Točno ob 7:30 se dvigne zagrnjalo, na kar nam v vzvišenih besedah pojasi poimen današnje slavnosti sodrug M. Petrovich. Na to nam zapoje naš dñni pevski zbor "Zarja" socialistično korončico, ki je naravnost elektrizirala navzoče občinstvo, kar je pričal burni aplavz. Za tem smo čuli deklamacijo "Dobrodelni ples," v kateri se zrcali vsa hinavščina takovane boljše družbe. Na to nastopil hrvatski pevski abor "Crveni barjak," ki je kakor vedno tudi sedaj častno rešil svojo nalogo. Potem je stela dila zopet deklamacija. Na to sta nastopila oba pevski zbora skupno, slovenski in hrvatski ter zapela "Planinsko." Ah, da bi se zdaj videli strmeče občinstvo!

Ploskanja in cepetanja z nogami ni hotelo biti ne konec, ne kraja in oko postave je že prestrašeno gledalo, če menda ni občinstvo smorelo. In sedaj pa igra "Grobovi bodo spregovorili!" To vam je prava slika proletarčevega življenja. Sodr. Bavdek v vlogi mizarja Klariča, družinskega očeta, iskajoč zaman dela dan za dnem, si v svojem obupu požene krogijo v glavo. Sodr. Zupane, v vlogi njegove žene Marije, nam predstavlja boj za obstanek delavčeve žene. Naravnost nas je pa presenetil sodrug Slabe v vlogi 85letnega starčka, očeta Klariča, ki s studom odklanja ml-

loščino hinavske krščanske dobrodelne družbe. Sodr. Skuk, v vlogi tajnika strokovne organizacije, je predstavljal moč organiziranega delavstva, ter nam daje upanje v boljšo bodočnost. Hišni gospodar sodrug Frančiškin nam pokaže, da ima vsaj nekoliko mehkeše srce od oholega tovarnarja. Imenitno so nam predočile odbornice krščanske-dobrodelne družbe hinavščino iste, kako hočejo pod krinko vere igrati viogo usmiljenk, dočim na drugi strani izkoriščajo do skrajnosti delavsko maso. Sploh je igra imenitne vsebine ter je bila nepričakovano dobro uprizorjena.

Mnogobrojnemu občinstvu se tem potom najtopleje zahvaljujemo za tako krasen obisk. Mnogo jih sicer ni imelo sedežev, kar pa pri tako veliki udeležbi ni zamerje. Igralcem pa kličemo: le tako vztrajno naprej in bodočnost je naša!

F. Cesen.

Cleveland, O. — V eni zadnjih številčih Prosvete čital sem dopis izpod peresa našega vrliga domoljuba g. dr. Kerna. Tam sem čital, da Prosveta kot glasilo S. N. P. J. ne more odreči prostora svojim članom, naj bodo tega ali onega političnega prepričanja. Torej upam, da moj dopis ne bo zlezel v koš. Pred omenjeni sobrat omenja, da je Slovenska Liga s svojo polemiko zmešala pamet marsikomu. Da, res je to. V začetku je bilo mnogo navdušenja za to prekoristno stvar, pozneje pa se je ohladilo. Ko je bila Liga ustanovljena se je marsikateri Slovenec in Jugoslovan zanašal, da bo več naredila, kot je v resnici. Ali med Slovenci se nobena akcija ne more izpeljati do kraja, da ne bi bilo nasprotstva. Tudi proti prej omenjeni ideji se je začelo ruvati in ruvalo se je toliko časa, da se je skoro vse perušilo. V prvi vrsti je zameriti tistim, ki so bili s početka za stvar najbolj navdušeni, potem pa jim je srce padlo v hlad. To velja posebno za nekoga takozvanega voditelja ameriških Slovencev tam na vzhodu. On in njegov list sta bila polna navdušenja, dokler ni prišlo do zborovanja v Chicagu. Tam so ustanovili Slov. Ligo in Mr. Sakser je bil izvoljen predsednikom. Zborovalci so se zanesli, da so stvar poverili moži, ki bo zanjo deloval. Ampak prišlo je drugače. Smer se je naenkrat presukala in list je začel udrihati po stvari, pisati da se Jugoslavijo ne bo nič, da so slovenski, srbski in hrvatski narod tako različni med seboj da ne more priti do združenja itd. Prej so bili vsi listi, ki se z Ligo niso strinjali, izdajalci naroda, pozneje pa se jim je sam pridružil. Po mojem mnenju se ne more zameriti onim, ki so takoj v začetku zavzeli stališče profi Ligi, ampak onim, ki pišejo danes tako, jutri pa drugače. Plašč po vetru obračati ni lepo in ni značajno. Isti so tukaj zato, da ljudstvo podučujejo in delujejo nato, da se narod zedini, ne pa, da se ga če bolj razdvoji kot je že. Treba je gledati na interese lastne.

K sreči imamo še liste, ki delujejo za slovenski narod in za združenje Jugoslovanov in ne za razdot med njimi. Bolj so bojno složni, bolj bomo napredovali in enkrat gotovo prišli do cilja. Nam ameriškim Slovencev gotovo ne more biti važno, kaj se zgodi z našim narodom v Evropi. Narod, ki je samostojen ima tisočletno ve-

prilike, da se izobrazí in si pomaga v svetu naprej, kakor pa narod, ki je vseuč hlapec tuje svražne vlade, kateri je dober za krvni in denarni davek plačevati, ne da mu pa izobrazbe in prilika za dostojno življenje. Tudi v boju, ki jih ima delavstvo s kapitalom je izobražen delavec, ki se zaveda svojega človeškega dostojanstva vse drugačen bojovnik za delavske pravice kot idioj, ki je vajen hlapčevstva od mladih nog pa si ne more predstavljati, da bi moglo kdaj drugače biti.

Naši listi bi morali gledati na to, da se ljudstvo izobrazuje in združuje, ne pa samo za biznes. Delujmo za ideje, ki so nam potrebne. Pa naj bo dovolj za enkrat; o priliki se pa še kaj oglašim. Slovence in Jugoslovane.

Eveleth, Minn. — Ker sem prava pohlevna krščanska duša, pridno obiskujem cerkev seveda. Pred par tedni sem zvedel od našega dušnega pastirja, da derviš neke druge vere in vrste dela svoj tempel in mi smo dobili strog 'befel', da bognedaj, da bi mi pravi kristjani hodili poslušati. Jaz kot dober kristjan sem ta ukaz seveda slušal. Par dni pozneje sem zvedel od tovariša v rudniku, da omenjeni derviš oznanjuje isto besedo in vero kot naš dušni pastir. Bog naj mi odpusti greh in ga naj raje naloži mojemu partnerju, ker me je pregovoril, da sem šel poslušati omenjenega derviša. Pa kaj sem vse ališal? I no, kakor po navadi v naših cerkvah. Obljubujejo nebesa na onem svetu in hodijsi s peharji okoli zbranih ovčic, prav kot v naših cerkvah. Toliko je razlike, da v naši cerkvi ima kolektor na prsih pripeto regalijo, v templu onega derviša, pa nosi kolektor zvezdo in menda še par nabasanih pištol v žepu. Na kratko povedano, je izkoriščanje jako moderno. Razlika je tudi v tem, da v našem božjem hramu pojejo zadej na kora, v templu derviša pa spredaj. Derviš ima gotovo dober okus, ker za pevke si je zbral v resnici prav krasna dekleta. Naš gospod dalje pravi, da gumbov ne marajo v pehar, najmanj kar se more darovati je "dime"; v "tabernaklu" sem pa slišal, da najmanjši prispevek je pol dolarja, ker drugače ne bo mogoče pokriti stroškov.

Naš "gospod" vabi v cerkev samo katolike, novodobni izkoriščevalci pa vabi pripadnike vseh vrst in vseh narodov. Govori pa ne samo o nebesih, ampak tudi o politiki in agitira za stranko suhačev. Jaz sem vedno mislil, da se derviši ljubijo med seboj, tu sem pa videl, da se gre za kupčijo in da "biznes je biznes."

Kako veliko moč imajo ti "božji" izkoriščevalci videl sem neki dan, ko je zdravstvena oblast odredila, da se zapro vsi javni prostori, cerkve, gledališča, zborovalne dvorane itd., radi črnih koz, ki so že zahtevale dve človeški žrtvi. Devet policajev je stalo pred vhodom v tabernakel, ki so branili občinstvu vstop. Derviš pa je zlezel na streho in od tam pridigal množici. Medtem so pa njegovi pomagači potom telefona došli od county-šerifa dovoljenje, da se tabernakel odpre. Tu sem videl, da Makšen "božji" služabnik doseže vse. Zanj ne veljajo tiste postave kot za nas navadne zemljane. Donacijom se njihova poslopja zapirajo, pritepenim grafterjem pa je vse dovoljeno. Ko je eks-komandant naznanil,

da jih mora pustiti noter, tak ste videli kako je ta črda odnotri! Pa kako se je derviš jezil nad mestno upravo, ki hoče zabraniti pridigovati v svete reči! Videl sem mlado ženske, ki so morale donositi otrok prej, kot se je začela kletati; ovčke so kar izročile svoj nar njegovim poljenjem. Prilpil je tudi debel mož, poln bil mizo vsoto \$500 v zlatnikih in jahal: "Ker ti tukaj branijo, ti jaz \$500, da narediš tabernakel v sosednem Hibbingu, saj tukaj v takointako ovčice že dovolj učil." Mislim je pač, da so je la volj ostrizene. Meni se zdi, da je dal svojega denarja, ampak bila z dervišem dogovorjena, se na ta način vernike pripri seči bolj globoko v žep. Bila zadnja kolekta in znati se mora. Jaz zdaj že cel teden študiram kako bom plačeval svoje družbene prispevke, ker nam je naš boleznit vsako zborovanje zlojnjeno. Ali bo treba denar naš naravnost v Chicagu, ali bo eno dobro če ga nesem k Janetu Najraje bi videl če bi vi kakšno pametno povedali v Prosveti.

Nažnaniti vam moram, da sem dobil patent nove vrste za merjenje snega in zmrzline. Mestna prava mi je namreč naložila delo. Do 6. marca nisem nič meril, ker nič snega ni bilo, omenjeni dan sem ga pa nameril čevlje tri palec in šestnajst centink. Ker je vodovod na vsi izjih zamrznil imel sem nalogo meriti, kako globoko je zemlja zamrznila. Rezultat je bil? Najmanj šest čevljev in dva palca in največ osem čevljev pet palcev. Pa ne mislite, da je to le šala. Pa tem naj se pa še kak dopis tam iz Montane ali Alaske, da da ga zobe! Sem naj pride, bo videl kaj je zima. Ampak ni se je ne plašimo, ker smo prav ribniške korenine in prenesemo še kaj hujšega če treba. — To še na to vas moram opozoriti. Ka sem že enkrat omenil, imamo to kaj črne kože in po mojem naj boljšem prepričanju bo umesto če daste dopisu kože cepiti, predno pojde v tisk! (Storili po načelu, kar s peresom! Op. pom. a red.) Vas pozdravlja

Koz.

Delavske vesti.

BRZOJAVNI USLUŽBENCI DO BE OSEMURNI DELAVNIK.

New York, N. Y. — Western Union Telegraph kompanija s znanja s prvim mesem osemurni delavnik. Od 45.000 uslužbencev bo okoli 25.000 uslužbencev delnih osemurnega delavnika.

STAVKA PRISTANIŠČNIH DELAVCOV.

Baltimore. — Pristaniščni delavci, ki delajo za Western Maryland železnico, so zastavkali, ker družba odklonila zahtevo za povešanje mezde.

V stavki je sedaj nad 400 pristaniščnih delavcev.

PODJETNIKI TOLAŽIJO DELAVKE Z DROBTINAMI.

New Brunswick, N. J. — Rudarstvo Russell Playing Card kompanija, ki ima tovarno blizu Milltowna, v kateri dela mnogo deklet, naznanja, da lahko delavke zrabijo galoše in dežnike, ki jih oskrbi kompanija, kadar je je volja. Delavke dobe tudi opredne kavo od kompanije.

Tako se je kompanija lepo ognila povisanju mezde, ker je dala delavkam prostovoljno nekaj drobtin.

RUDARJI REBENI

Skagway, Alaska. — V rudniku Pueblo je podstba zaprisa hod rudarjev Nick Radović, Harry Graham in Thomas De vlesu in še šestim drugim rudarjem. Prve tri rudarje so rešili v trudapoinem delu, ostali šestina je pa izhod še zaprt. Rešitve delavci noč in dan, da pridejo do njih.

VAŽNA RAZSODEA.

Harrisburg, Pa. — James Miller, ki je bil uslužben pri Thomas J. Maloneyju kot voznik, je v januarju padel raz voz in umrl na poškodbanu, ki jih je dobil pri padcu.

Mati ponesrečenega voznika je zahtevala odškodnino. Predsednik odškodninskega odbora je izjavil, da je mati upravičena do odškodnine, ker sta obe stranki priznali člen 3 v odškodninskem zakonu.

Provska vojna in vesti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz druge strani)
Teden je bilo potopjenih desetih ladij in med temi desetih ladij, dva večja parnika in tri manjši parniki v službi mornarice. Trinaest parnikov je bilo na dnevnih brez uspeha.

Vesti z bojnih front.

London, 29. marca. — Angleška valerijska je večer okupirala v Villiers-Foucault in Saulcourt veno od Roulela, obenem pa je medla kos ozemlja ob cesti Bois-Lagnicourt in južno ter zadno od Croisillesa. To znači, da naše čete večer napredovale v okolici kakih 3000 jardov. En kvadron konjikov je okupiral Equancourt. Nemška garnizija, ki je branila pozicije, je pobegla. Naše čete se poslužujejo otopnih kar, ki niso bile že več kot dve leti v rabi, odkar so se šli prvi boji v Belgiji.

Pariz, 29. marca. — Med rekama Oise in Somme je bila večer artillerija v vročem boju. Naši topovi so razpršili nemške pijonirje, ki so bili na delu južno od St. mentina. Infanterijskih akcij ni bilo.

V Španiji so Nemci po silovitem bombardiranju napadli na pozicije zapadno od Maisonsa pridobili nekaj tal v prvi liniji topov. Vsi njihovi poskusi, da doseglj Maisons, so se pa razbi pod našim ognjem. Dva nemška padla severno od Tahure sta bila tudi popolnoma odbita.

Na levem bregu Mase pri Verunu so Nemci bombardirali okoli hriba št. 304 in Le Mort Home. Nemške torpedovke so izstrelile granat na mesto Dunkirk v noči med 25. in 26. marcem. Streljanje je trajalo tri minute in nato so sovražne ladje naglo odplule. Smrtni sta bili dve osebi.

Berlin, 29. marca. — (Brezčiče.) — Med Lensom in Arrasom se vršili večer do pozne noči roči topniški boji. V spopadu ob Croillesa, severnoiztočno od Bagaume, smo ujeli 55 Angleev. Sovražnik je imel velike izrube. V Španiji se je Francoz ponesečilo več napadov, s katerimi so nameravali reokupirati zakope, ki so jih prej izgubili. Ravno tako brezuspešen je bil francoski napad na levem bregu Mase (Verdun), ki je bil naperjen proti hribu št. 304. V večer bojih smo izstrelili na tla štiri sovražne eroplane.

Z ruske fronte.

Petrograd, 29. marca. — Nemški napadi iztočno od Iluksta in zapadno od Postavy so bili odbiti. V noči 27. t. m. je sovražnik po topniški preparaciji napadel naše linije v Boguču, severnoiztočno od Kveva, in zasedel del naših zakopov. V okolici Borova ob reki Stokod smo izvršili masni napad. Iztočno od Brzezany v Galiciji so naše patrulje upadle v nemške zakope in ujele dvajset mož. Nemški oklopni vlak je bombardiral naše pozicije iztočno od Korosmetu v Karpatih.

Berlin, 29. marca. — Na vsi fronti od Baltičkega morja do Karpatov se je začel tajati sneg in valed tega je zdaj vsaka važnejša militaristična operacija neuočna.

Bojni plen, ki smo ga dobili v boju pri Ščari, je narasel na enajst strojnih pušk in dvajset minometov.

Z macedonske fronte.

Pariz, 29. marca. — Sovražnik je večer s pomočjo ljuje topniške preparacije napadel zakope, ki so nam prišli v pest 25. t. m. naokrog Crevne Stene, zapadno od Bitolja. Naš ogenj je na kratko odbil napad. Stevilo ujetnikov, ki so nam prišli v roke v bojih okrog Bitolja te dni, je naraslo na 2105 mož in 29 častnikov. Vplenihi smo pa 16 strojnih pušk in šest bombometov.

Berlin, 29. marca. — Položaj na macedonski fronti je neizpremenjen.

Z rumunske fronte.

Berlin, 29. marca. — V gozdnih Karpatih so naši oddelki razstrelili več ruskih izdolbin in se vrnili z nekaj ujetniki. Ruski napad na grebenu Magjaros se ni obnesel. Južno od doline Lizul so naše čete okupirale z naskokom močno utrjen klanec in ga obdržale vzlic sovražnim protinapadom. Sta ujetnikov in nekaj strojnih pušk je ostalo v naših rokah. Na južni rumunski fronti se pojavljajo tuptatam antilerijske akcije.

Petrograd, 29. marca. — Južno od reke Čabonik se borimo za pozicije, ki smo jih izgubili 25. t. m. Južno od reke Use, dvajset vrst južnozapadno od Moineza, je sovražnik napadel naše pozicije in po vročem boju je okupiral del zakopov.

S turške fronte.

Petrograd, 29. marca. — Na kavkaški fronti se vrše spopadi med patruljami. Naši pomoraki eroplani so metali bombe na Berkus, severozapadno od Carigrada, in vrgli 50 bomb na vodovod, ki zalaga Carigrad s pitno vodo. Naše bombe so padale tudi na Tulčo.

Z italijanske fronte.

Rim, 29. marca. — Artillerija je bila večer zopet delavna, posebno pa med dolino Frigido in severnim robom kraške planote. Bilo je več manjših spopadov z Avstrijci, ki so bili vrženi nazaj in nekaj smo jih ujeli.

VOLILNA PRAVICA ZA ANGLEŠKE ŽENE.

London, 29. marca. — Nižja zbornica se je večer izrekla z 279 glasovi večine za volilno reformo, ki vsebuje žensko volilno pravico in proporcionalno zastopstvo. Manjšina, ki je glasovala proti, se je izrekla, da se ne protivi ženski volilni pravici; toda po njihovem mnenju se bi imelo to vprašanje rešiti po vojni.

Vlada je pa nato izjavila, da se imata točki o ženski volilni pravici in proporcionalnem zastopstvu odložiti za pozneje, ko bo imel parlament prihko posebej odločiti o teh točkah. Tozadevna predloga bo stavljena enkrat prihodnji mesec.

V debati za žensko volilno pravico so se izrekli premir Lloyd George, Andrew Bonar Law in bivši ministrski predsednik Asquith — kateri je pred vojno trdovratno nasprotoval sufražetkam — da so ženske ob času vojne v polni meri zaslužile volilno pravico. George je dejal, da bi bila sramota, če ne bi Anglija priznala žensam glasu v postavodajnih zborih, ko so pokazale s svojim požitvovalnim delom in mučijjskih tovarnah in v nešteti drugih slučajih, da je znana Anglije odvisna od njih kakor od moških. Asquith je pa rekel, da brez žensk se sploh ne bi mogla voditi vojna.

NEMOJLA JE ZADRŽALA WHITLOCKA.

Haag čez London, 29. marca. — Iz zanesljivega vira je prišla vest, da bo nemška vlada pridržala ameriškega poslanika v Belgiji Whitlocka in ostale člane ameriške pomožne komisije za dobo štirih tednov. Vzrok je, da Nemčija prepreči, da ne pridejo na dan gotove militaristične informacije, o katerih je Whitlock dobro poučen. Po preteku enega meseca pa menja da ne bo več tako važna za Nemčijo, če se dotične informacije prikrivajo ali ne. Whitlock in tovariši bodo prebili ta čas v Liegu ali morda v nemškem mestu Kelmoranju, dokler ne poteče "karantena za važne novice", nakar bodo smeli oditi proti domu.

Sirom Amerike.

VNETJE VRAVICE SE RAŠIŠKA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Washington, D. C. — Vnetje oranice je pravzaprav živalska bolezen se od živali prenaša na ljudi. Prine se rada ljudi, ki imajo opraviti z živalskimi kožami, volna, pa tudi farmarjem, živinorejcem in živinozdravnikom ne prizanaša. Kako razširjena je bolezen v Združenih državah govori dej-

stvo, da na vsakih pet smrtnih slučajev vsled zastrupljenja s sviucem pride en slučaj radi vnetja vranice. Biro za delavsko statistiko je ravnokar priobčil študijo o tej bolezni v buletinu, števil. 205.

Bolezen je v Združenih državah najbolj razvita med živalmi v dolnji dolini Missisipija, v državah ob Mehikem zalivu, na vzhodu na obrežju reke Delaware in v nekaterih zapadnih državah. Pozorni so postali na bolezen, ko se je pričela posebno širiti med ljudmi v pristanih in med delavci v strojarnah. V Evropi se bolezen med ljudmi in živalmi najbolj pogosto pojavlja v Rusiji in Italiji.

Do sedaj se ni v Združenih državah prav nič zgodilo, da se bolezen prepreči med delavci. Nadzorstvo je premalo strogo pri uvozu kož in v interesu zdravja delavcev je potrebno, da vlada podzveze stroge korake v tem oziru.

SLEPAR PRIJET.

Chicago, Ill. — John Smith, ki je obtožen, da je osleparil National Bond and Investment kompanijo za \$13,000, je bil prijeto v Belizu v republiki Honduras po šestmesečni gonji.

Detektivi so mu sledili v južno Kalifornijo, od tukaj v Mehiko in v Honduras, kjer so ga končno aretirali in odkoder so ga prignali v Chicago.

Traudel je položil za Smitha \$3,000 poročstva in to priliko je Smith porabil, da je pobegnil.

GAZOLIN JE PREDRAG, PA JE RAZBIL AVTOMOBIL S SEKIRO.

Terre Haute, Ind. — 72letnega Frank Genunga so aretirali na obtožbo njegove družine, ker je razbil družinski avtomobil s sekiro. Genung prizna dejanje, a izjavlja, da je uničil avtomobil, ker se je družina kljub visoki ceni za gazolin vozila z njim na izlete.

ŠKODA PO OGNJU.

Cleveland, O. — Zavarovalne družbe proti ognju so izdale buletin, v katerem pravijo, da tarnamo radi draginje, ne storimo pa nič za omejitev požaroc, ki mnogo pripomorejo do draginje.

Požari uničujejo vsako leto mnogo žita, moke in drugih najpotrebnejših živil. Požari v Združenih državah so tako gosti, da je vsako minuto naznanjen požar, dnevnja škoda pa znaša skozi vsaki dan v letu \$600,000.

IŠČEM PRIJATELJA

ANDREJ SADEJA, kateri je delal lanskoo zimo pri meni. Uljudno prosim cenjene čitatelje, katerim je znan, da mu sporočijo, ako bo sam to čital, naj se zglašajo na spodaj označeni naslov. Letos imam dosti dela za njega. Moj naslov je: Frank Nemeč, R. F. D., No. 3, Box 106, Irwin, Pa. (Mare 28, 29 & 30)

NA PRODAJ

je nova mala hiša, štiri sobe in en akter sveta, dobra rodovitna zemlja, vse ograjeno, 37 čevljev velik kokošnjak in kokoški ter gosi. Proda se vse skupaj le za \$1800, na lahke plačevalne obroke, malo naplačilo ali kakor si sami želite. Za pojasnila pridite osebno ali pišite na naslov: 10636 Homan Ave., Chicago, Ill. Telf: Mt. Greenwood 65.

RAD BI IZVEDEL

za naslov mojega bratrance Alojza Zaletu. Doma je iz vasi Gabruk, fara Zagrae-Pužina na Dolenjskem. V ameriki je prišel še pred 27 leti; bival je več let v Clevelandu, Ohio in pozneje, kakor sem čul, je bil pred nekaj leti v Milwaukee, Wis. Cenjene rojake želim ameriki uljudno prosim, ako kateri ve za njegov naslov da mi ga naznani, za kar mu bodem zelo hvaležen, ali pa naj se mi sam prijavi. Moj naslov je: Anton Zaletu, P. O. Box 131, Linhar, Pa.

POZOR ROJAKI!

Naznanjam rojakom, da sem odprl trgovino z mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvaležno postregel po emrni cenli.

ANTON ZORNIK, HERMINIE, PA

Pozor rojaki!

Kadar potrebujete pisalni papir in kuverte s vašim imenom in naslovom tiskanim v oglasju, vprašajte vasej za ceno pri meni!

MIKE ŐBĀSEK, Box 148, Van Voorhis, Pa

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago, ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbinskih načrtov. Tel. Franklin 5501 TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

NAROČITE SI VISKO IN VINO

za velikonočne praznike od dobroznanne tvrdke BREMAN & OSGOOD 112 Fullerton St., Pittsburgh, Pa. Pišite po cenik, naročilne pole in koverte za odgovor. Pazite v tem listu na naš veliki oglas v četrtkovi izdaji.

FONOGRAF za vsacega SAMO \$2.00 Ta čudoviti fonograf igra vse velikosti pločce od 6 do 10 palev. Victor in Columbia pločce zelo čistoglasno, jamčen je dati popolno zadovolstvo. Na sprejem en dolar vam pošljemo ta fonograf in eno pločco prosto in ostalo pa nam plačate ob sprejemu na C. O. D. ali pa kao nam pošljete celo svoto dva dolarja z naročilom, vam pošljemo fonograf in eno pločco z raven poštnine prosto. Pišite nam še danes. PENNSYLVANIA SUPPLY CO. Porter Block Bldg. Easton, Pa. Dept. 5.

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK 536 Penn Av., Pittsburgh, Pa. Dr. Koler je najstarejši zdravnik, specializirani v Pittsburghu, ki ima 35 letno prakso v zdravljenju tujnih moških bolezni. Zastopuje krevi zdravila, ki imajo v sebi 100% čistotno, ki imajo v sebi 100% čistotno, ki imajo v sebi 100% čistotno. Če imate kakšno bolezen, ki jo ne morete zdraviti, se obrnite na Dr. Kolerja. Zdravje je vaše bogatstvo. Zdravje je vaše bogatstvo. Zdravje je vaše bogatstvo. Ne pozabite imeti v hiši! Zdravje je vaše bogatstvo.

Slovenska Narodna Podporna Jednota Ustanovljena 9. aprila 1904 Inokorp. 17. junija 1907 v dr. Illinois. GLAVNI STAN: 2607-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. UPRAVNI ODBOR: Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill. I. Podpredsednik: J. Štratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans. II. Podpredsednik: Jozef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill. Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill. Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill. NADZORNI ODBOR: Jozef Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa. Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill. F. B. Taučar, 674 Absay Ave., Hook Springs, Wyo. POKOBNI ODBOR: Anton Hrast, 511-95th Ave., New Duluth, Minn. Jozef Radišek, 679 box, Smithon, Pa. Rudolf Pletoršek, 436 box, Bridgeville, Pa. Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa. UREDNIK "PROSVETA": Jozef Zavertnik. VRHOVNI IZDAVNIK: F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov: JOHN VERDERBAR, 2607-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov: JOŽE AMBROŽIČ, Box 361, Canonsburg, Pa. ZADEVE PREPRLJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga ta stanca, se pošiljajo na naslov: ANTON HRAST, 511 - 95th Ave., New Duluth, Minn. VSI DOPIŠI, rasprava, članki, razprava itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov: UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2607-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2607-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravljalstvo "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napisite naslov, ko je tu navd ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena. Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretji četrtak v mesecu. Začetek ob 8 uri popoldne.

REVOLUCIONARJI

po vsem svetu, in sploh vsi tisti, kateri se zavedajo da se jim pod sedanjim sistemom gode krivice, praznujejo svoj delavski praznik "prvi maj". Kapitalisti seveda tega dne ne pripoznajo za praznik in v večinoma delavev v tej opevani deželi zlitega teleta na ta dan gara ter se spominja delavskega vstajenja le v duhu. Kje da so vzroki med bogatstvom in beraštvo, zakaj danes ne more biti harmonije med delom in kapitalizmom? in kako bi se dalo vse to premeniti, lahko zveste v slavnostni reviji, katero izda za "prvi maj" Proletarec.

Izbrano čtivo in lepe slike so naše jamstvo. Kdor se pravočasno ne naroči, mu bode ravno tako žal, kakor je žal tistim, kateri so prepozno naročili "Koledarje" in ne prejeli.

Cene slavnostnega lista so sledeče: Pošamezni iztis ..... \$0.10 100 iztisov ..... \$ 8.00 10 iztisov ..... 0.95 250 iztisov ..... 19.00 25 iztisov ..... 2.25 500 iztisov ..... 35.00 50 iztisov ..... 4.50 1000 iztisov 60.00

Zadnji dan za naročila je 14 aprila. Kar pride naročil v roke apravnika pozneje, se ne bode moglo upoštevati. Vsa naročila naj se pošiljajo na sledeči naslov: "PROLETAREC" Chicago, Ill.

JAMČENA DOBRA VINA IN LIKERJI v čis. 1903 Blue Island Avenue, Chicago, Ill. Telefon Canal 842. V BERNARDOVI VINARNI

Pošiljateljem denarja!

Še vedno se lahko denar pošlje v staro domovino po brezšičnem brzojavu in potom pošte, toda sprejemamo ga le pod pogojem, da se valed vojne mo- goče izplača z zamudo. Denar ne bo v nobenem slučaju izgubljen, ampak nastati zamoreje le zamudo. Po brezšičnem brzojavu se zamore poslati le okrogle zneske po sto, na primer 100, 200, 300, 400, 500, 600 in tako dalje do deset tisoč kron. Za brzojavne stroške je najboljšje, da se nam pošlje \$4 za vsak naslov; ako bude kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj, oziroma pismu za primanjkljaj. Z ozirom na sedanje razmere, ko se valjava denarja večkrat izpremeniti, bomo od sedaj naprej do preklica, ako se bude cena kronam zvišala, medtem bo je denar na potu go naz, istoga zadržali, ter s pošiljateljem stopili pismeno v dogovor. Denar po zvišani ceni bomo le tedaj odposlali takoj naprej, ako bo pošiljatelj izrecno zahteval, da naj se denar odpošlje tudi v slučaju, ako se cena kronam zviša. Kdor želi, da se izplačilo izvrši po brezšičnem brzojavu, naj pripomni na denarni nakaznici "pošlje naj se brzojavno". Za ceno pogledite v list "Glas Naroda". TVRDKA FRANK SAKSER, 82 Cortlandt Street, New York.

NORTH SIDE STATE BANK ROCK SPRINGS, WYO. IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00 Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI. Mi poselimo denar vašim prijateljem v mesto Ammonite po najnižjih cenah. Plačujemo 4 odstotne obresti na banče vloge. MODRA, KONZERVATIVNA IN KAPREDNA INŠTITUCIJA.

PATENTI Zagotovljeni in zboljšani. — Ako imate dobro iznajdbo, pošljite nam risbo ali vzorec za brezplačno preiskavo in rasodnost o vrednosti za patentiranje. 191 East 23rd St., New York, N. Y. Alexander Dones Registrirani patentni advokati

Brez zadnjega poglavja.

Spisal Jos. Kostanjevec.

(Nadaljevanje)

Ko je pa unrl stari Volec, tedaj so se razmere poostrele do skrajnosti. Prišle so v javnost posamezne podrobnosti, ki jih Volec niti prikrival ni nikoli več. Konec vsemu je bilo, da je Volec odpravil svojo soprogo iz hiše. Ločila sta se natihoma brez nepotrebnih sitnosti in stroškov. Vedrega čela in lica ga je zapustila in z nasmehom na ustih.

"To je edina dobrota in edino veselje, ki si mi ga storil," mu je dejala ob slovesu. "Zato pa hvala ti in z Bogom!"

Veselo so pohiteli konji v sveže pomladno jutro, zaprta se je kočija in izginita je za vogalom.

Volec se ni izrl za njo. Izkušal je, da bi se oddahnil in povzdignil je svojo glavo visoko. Da, nasmejal se je celo! Toda v istem hipu je začutil neko čudno praznino v svoji duši, ozrl se je okoli sebe, kakor bi iskal nekoga in glava mu je zopet klonila.

Zaprli se je v svoje stanovanje in ni ga bilo na izpregled tisti dan . . .

Zabukovec je ostal v službi tudi pri mlajšem Voleu. Njegovo življenje je potekalo mirno in skromno. Sreča se je bila naselila pri njem, ni ga bilo oblačka na njegovem ozorju. Stiri otroke je imel, a ni ga bilo strah zanje, prepričan je bil, da jih lahko prehrani in pripravi do poštenega kruha. Njegovo čelo je bilo vedno vedro, njegove oči so bile jasne.

Ana ni Zabukovec nikdar povedala ničesar o onem Volčevem obisku. Sklenila je bila sicer večkrat, da mu mora tudi to povedati, toda vselej se je bila premislila. A težila jo je ta edina skrivnost, ki jo je imela proti svojemu možu, težila jo je zlasti prve čase. Pozneje, ko je videla, da Volea ni več blizu, se je nekoliko pomirila in mislila redkeje na to. A vendar ji je bilo večasi hudo, da bi se razjokala.

Ko je prevzel mlajši Volec vodstvo tvrde, tedaj je bilo Ani najhuje. Rada bi bila izkušala pregovoriti moža, naj si išče službe drugje. A tedaj bi mu morala povedati vzrok in to bi mirda skalilo njegovo srečo. In zraven vsega je bila služba pri tvrdki Volčevi zelo dobra, Zabukovec je bil plačan pošteno za svoje delo. Prepozno je bilo, da bi pogrevala sedaj stare reči in morda tudi nepotrebno, saj se mu vendar ni treba ničesar bati.

Vse je šlo tedaj v navadnem lepem tiru, dnevi so potekali za dnevi, brez prevelikih skrbi, brez prevelikih težav . . .

Ana je stopala nekega dne zopet proti železnični postaji. Vsi štirje otroci so hodili zraven nje. Bili so brhki in lepi, da jih je bilo veselje videti. Tudi Ana jih je bila vesela, ponosno je zrla nanje, kakor bi jih hotela pokazati vsakemu, češ, glejte, to so moji in mojega soproga, v čast in podporo nama bodo na starost.

Ana je bila vesela, Ana ne bi bila tedaj menjala z nikomur. Mimo nje so hitele bogate kočije, v njih so sedele z zlatom obložene dame, so se videli rdeči, zadovoljstva se bleščeči obrazi gospodov. Zvenkljali so konji, svetila se je oprava, nikjer skrbi in žalosti, povsod čisto veselje, povsod jasna sreča. A Ana ne bi menjala z nikomur, ne bi menjala za vse te poželjive reči, ne bi menjala za vsa ta sreča. Anina sreča je bila večja, mnogo večja. Ana je hitela nasproti svojemu soprogu, ki se je imel vrniti sedaj z daljšega potovanja in ni hitela sama, hitela je s svojimi otroki, s svojim solncem, s svojo svetlobo in s svojo toploto, ki obseva, razsvetljuje in ogreva vse njeno bitje, vse njeno življenje . . .

Vlak je pridrdral na postajo. Klicali so iz prevodniki, odpirali vrata, ljudje so se usipali z vozov. Vmes so se mešale rdeče in modre kape postrečkov. Bilo je živahno vrenje, vse je sililo proti izhodu.

Ana je stala z otroki ob strani in opazovala mimoidoče. Mnogo jih je že šlo mimo, a pravega le še ni bilo. Redkejši je postajal gosti curek, vrsta se je pretrgala.

"Papa, papa!" je viknila starejša hčerka in plusknila z rokami.

"Papa, papa!" so ponavljali za njo drugi.

Hiteli so proti njemu, ki se je pravkar pojavil ob vходу. Obesili so se mu na roke, a on se je sklonil k njim in jih poljubil po vrsti.

"Bog Te spremljaj, Ivan!"

Podala mu je svojo majhno roko ter mu pogledala v oči.

A tedaj se je hipoma zdrznila.

"Kaj ti je Ivan?" je viknila vsa prestrašena. "Ali si bolan?"

Ivanov obraz je bil blede, a goti na vedno jasnem visokem čelu je plaval temen oblak, oblak, kakršnega še ni opazila nikdar na njem.

Stisnil ji je roko mehko, a odgovoril ji ni ničesar.

In molče so stopali proti domu.

Jasno je že stajalo solnce na nebu, njegovi žarki so se odbijali od šip, svetlo je bilo in lepo, a v tej noči družini, ki se je vračala proti domu, je hipoma agasnila ta svetloba, grda senca je zakrila zlato solnce.

Tiho so stopali, njih pogledi so bili plašni, mraz je legel na njih duše.

Zvečer je pripovedoval Zabukovec Ani tole: "Služajno sem moral večerjati zopet v B in tedaj sem zopet naletel na prijatelja Kavčiča. Ni me videl, ko sem ga srečal. S povsemo glavo je šel mimo mene, očii vprte v tla.

Stresel se je, ko sem ga ogovoril. A ko me je pogledal, se je za hipce zaskrilo v njegovih očeh, zdelo se mi je takoj, kakor bi smil žarek u pusa v njegovo dušo.

Krčevito se je oprjel moje roke in je ni hotel upustiti.

"Morda mi pa Bog pošilja Tebe, da me rešiš," mi je dejal naglo in me vlekel za seboj. "Poslušaj me, prijatelj, in potem me sodi ali reši. Edini ti si na svetu, ki ti zaupam vse!"

An pripovedoval mi je drugo poglavje iz nesrečnega svojega življenja. Nočem ti natančno pripovedovati njegovih besed, dovolj je, da ti označim nakratko vsebino njegovega govora. Njegova soproga se je vdajala vedno bolj pijača, a on jo je hotel odvaditi s tem, da ji je dajal denar za potrebo, kolikor je potrebovala sproti. A navzlic temu je videl, da se izgublja dan za dnem. Tega si ni mogel raztolmačiti dolgo časa. Toda nekega dne je prišlo spoznanje.

Prišel je bil iz urada prepokdnic. Ko se je bližal svoji sobi, je začel iz nje glasno govorjenje. Hitro in razburjeno je nekdo govoril notri z njegovo soprogo, a ona mu je odgovarjala s tišjim, pritajenim glasom. Tedajga je nekaj pogrelo in odprl je naglo vrata. Njegova soproga je stala bleda zraven mize, z desnico se naslanjača na stol. Ko je vstopil on, se je stresla in videti je bilo, kakor bi se morala vsak hip sesesti. A besede ni bilo iz njenih ust.

Stopil pa je tedaj predenj obiskovalec njen. Kavčič ga je spoznal takoj. Položaj mu je bil v tem hipu jasen. Mož z majhnimi, napot mežičmi očmi in z veliko izavzdelo visečo spodnjo ustno je bil znan skupuh in oderuh, ki je že marsikomu izpil kri pri živem telesu.

Stopil je torej predenj in je nabral obraz v najlepše gube.

"Neka mala zadeva, gospod, nič posebnega. Saj veste, človek nerad nadleguje ljudi, ali včasih mora, saj veste, mora," se je smehljaj mož in si je obrisal kratke brke.

"Povejte, kar Vam je na sreju in ne govorite brez potrebe," ga je prekinil Kavčič.

"No, no, saj veste, potrpite malo, prosim. Vidite Vaši gospe soprogi sem večasi takole malo posodil, vidite. In danes sem prišel, da bi mi vrnila, pa nima revica. A jaz ne morem več čakati, saj veste, ne morem. Tudi jaz imam svoje obveznosti, tudi mene takoj primejo, ako ne plačam."

"Koliko je, govorite!"

"Eh malenkost, malenkost za Vas, za uradnika, prosim Vas. Saj veste, posodil sem večkrat, že čez leto je, da, še dlje!" je govoril mož in gledal na tla.

"Imenujte vsoto brez okolščin!"

"Kaj se to pravi, brez okolščin. Saj veste, samji veste. Ko sem zadnjič posodil, ste mi podpisali menico sami, Vaša gospa mi jo je prinesla. A jutri ta menica zapade in zato sem prišel, saj veste, da še mi jutri prav gotovo plača."

Kavčičeva soproga je omahnila tedaj na divan in v roke si je zakrila obraz.

On pa se je tedaj prijel za glavo, vse se je zavrtelo pred njim.

Mož s kratkim brkami in navzdel visečo ustno pa je tedaj v največjem miru potegnil iz žepa menico. Odstopil je korak nazaj in dejal:

"Vidite tale podpis, gospod Kavčič, saj ga vendar poznate."

Kavčič je strmel na papir, videl je svoj podpis, ki ga nikdar ni podpisal, videl je vsoto, zanj veliko vsoto; petsto goldinarjev.

Tedaj ga je prišla neka nepoznana besnost, zagrabil je moža za rame in začel ga je tresti, da mu je uhajala sapa. Mož je pihal in vpil, a ni se ga mogel otresti, dokler ni zmanjkalo moči Kavčiču. Samo ob sebi je umevno, da ni bil lep ta razstanek. Z grožnjami je odšel oderuh, a Kavčič je izginitil v sosednji sobi, kamor se je zaklenil . . .

In tako se je zgodilo, Ana, da je mojemu prijatelju postala usodna prevelika ljubezen do žene. Te ljubezni do nje se ni mogel iznebiti niti sedaj, ko je celo ponaredila njegov podpis; da je stregla svoji strasti. Ko je bil varan tako kruto, je vendar omahnila njegova roka, ni ji mogla prizadeti udarca, ki ga je zaslužila. Začel je premišljevati, kako bi vse prikril in zakril.

Toda denar je moral biti do drugega dne, tu ni bilo dolgo razmišljati. Slučaj je nanesel, da je prav tisti večer bila v rokah njegovih večja vsota. Ni se mogel ustavljati, poveril je vsoto, ki jo je potreboval, da reši mesnico. Ali ko je odšel denar skupuhu, tedaj je šele videl, kaj je storil. Do zvečer je morala biti ta vsota zopet na svojem mestu, sicer bi se bilo poverjenje razknilo. Po njegovih možganih je vrelo, čudo bi ne bilo, ko bi bil zblaznel.

In vidiš, Ana, v takem stanju me je srečal. In prosil me je sveta, prosil me je pomoči. Rekel je, da si najraje takoj posojila, ki ga upa dobiti vsaj v štirinajstih dneh in da mi ta denar vrne v tem času prav gotovo. Kaj sem hotel storiti? Da bi mu bil odrekel, tedaj bi to ne bil več jaz, izneveril bi se bil samemu sebi. In tako, Ana, sem mu dal in založil potrebno vsoto. Objel me je iz hvalečnosti in njegove oči so se porosile.

A jaz, Ana, ne čutim sedaj veselja nad tem svojim činom. Ana, dal sem mu denar, ki sem ga potegnil za tvrdo. In tako sem poveril sam, dasi sem poveril zanj. Dasi sem rešil s tem človeka, rešil prijatelja, vendar sem zločinec. In bolj kot razmišljam o tem, kar sem storil, toliko huje mi je pri sreju. Ni ga zadostenja za to delo! To ne more imeti dobrih posledic, Ana! Bog ve, kaj bode z menoj, kaj bode z vami, ako se izve stvar, preden mi vrne Kavčič.

"Morda se pa ne zve, in ako bo držal Kavčič besedo, bode še vse dobro", ga je tolažila Ana. Toda na skrivnem je tudi že v njej vstajala misel in težje in težje ji je prihajalo pri srcu. Nehote je morala misliti na Volea in na njegov zadnji obisk.

Pozno je že bilo, ko sta zaspala. A Zabukovec je skočil v sanjah kvišku in je zavpil. Sanjalo se mu je, da ga je prijel orožnik.

In nič več ni zaspal. Mlada jutranja zora ga je našla slonečča ob oknu . . .

(Dalje prihodnjé.)

Ameriške vesti.

BRUTALNA SOLDATESKA.

Kansas City, Kans. — Miličarski lajtnant Truman se je z družbi drugih miličarjev vozil v avtomobilu, da nabere rekrute za milico. S sabo so imeli trobentača, ki je trobil in tako nase opozarjal občinstvo.

Miličarska četica je privzela do glavnega stana I. W. W. in šla je menim tabinč notri. Lajtnant Truman je vprašal, koliko se jih hoče pridružiti milici. "Ničče" je nekdo odgovoril. Beseda je dala besedo in naenkrat je neki miličar viknil, to je to žaljenje domovine. Po teh besedah so padli miličarji po delavcih in jih iztirali iz sobe.

Kapitalistično časopisje z zadovoljstvom konstatira, da so miličarji ostali zmagovalci. Ej, to bi kapitalistično časopisje rjulo, če zi se delavci postavili v bran in pretepli miličarje. Klicalo bi po poliejji, državnemu pravdniku in pitalo delavce z morilcer.

Pri nobenem pametnem človeku ne more nastop miličarskega lajtnanta izvati simpatij. Njegov nastop dokazuje, kako bi gospodarila soldateska, če bi imela moč.

Lajtnant Truman zasluži, da ga vojaške oblasti kaznujejo radi njegovega nastopa in poduče, kako ima obcvetati s civilizisti. Vzganjanje Brueservitcev se mora ustaviti v ameriški republiki!

250 SALUNARJEV NAJERŽE NE DOBI DRŽAVLJANSKIH PAPIRJEV.

Chicago, Ill. — Zvezni uradniki, ki imajo opraviti z naturalizacijo inozemcev, izjavljajo, da po izjavi zveznega sodnika Landisa 250 salunarjev ne dobi državljanjskih papirjev.

Sodišče je mnenja, da salunarji ki so imeli svoje salune odprte ob nedeljah, preden jih je župan Thompson zapril s svojo odredbo, niso ljudje, ki spoštujejo zakone in niso po zakonu sposobni postati ameriški državljani.

Pred proklamacijo župana v oktobru 1915 niso salunarji vsled razsodbe najvišjega sodišča dobili državljanjskih papirjev, če so imeli ob nedeljah gostilne odprte. Ko je župan izdal svojo proklamacijo je 250 salunarjev vložilo prošnje za drugi državljanjski papir, češ, da se pokore zakonom in imajo gostilne ob nedeljah zaprte.

V zadevi Thomas Gaughana, ki ima salun na 2059 North Halsted St., je sodnik Landis dejal, da dobro obnašanje v času, v katerem je v veljavi županova odredba, ni zbrisalo sledi kršenja postave pred tem časom.

Sodnikovo izjavo zdaj tolmačijo tako, da morajo salunarji skozi pet let pokazati, da se ravnavajo po postavah in imajo salune ob nedeljah zaprte.

V SMOLI RADI KUHANJA ŽGANJA.

Pueblo, Colo. — Tukaj so aretirali Mike Sartasha, Frank Spinto in Mike Kaiserja. Obtoženi so, da so delali žganje iz rozin, rozinovega soka, vode in alkohola. Policija je zaplenila baje 40 galon žganja.

DVAJSET OSEB ŽRTEV VI-HARJA.

Birmingham, Ala. — Iz raznih krajev poročajo, da je vihar zahteval dvajset žrtev, ki je opustošil okraje Creushaw, Hale in Pike v Alabami. Mnogo oseb je dobilo hude poškodbe in škoda je velika.

Pet belopoltnih oseb in več zamorcev je bilo ubitih v Petrieju. Vihar je podrl več hiš v Providencu, Shady Grovu in Analeju. Pridetek med Providencem in Petriejem je uničen, mnogo živine je ubite.

SREDSTVO PROTI OTROŠKI PARALIZI JE ODKRITO.

St. Paul, Minn. — Sem je došla vest, da je dr. E. C. Rosenow v družbi dr. Tawneja in dr. Wheelera v zadnjem poletju odkril bacila, ki povzročajo otroško paralizo.

Ko so odkrili bacila, so se zdravniki trudili, da iznajdejo tudi sredstvo proti njemu, da postane neškodljiv. Poizkusi s serumom, ki so jih delali na opicah, so se dobro obnesli.

Plavice in slak.

Spisuje Ivan z Vrha.

(Nadaljevanje.)

Ker se je tako nežna stvar spravila na dan, jele so se dekleta počasi izgubljati in Bertakova je ostala sama s Pustovo.

Mej tem pa se je gospoda vozila po polju, med klasjem in evetjem in zelenimi travniki. Lep, jasen dan je bil. Adela, Skalarjeva sorodkinja, še ni bila nikoli tako vesela, nikoli tako živa in brhka; vsaka žila ji utripnje urneje in veselje. Pa, je li čudno? Koliko novega, česar ni še nikoli videla, koliko veselega se ji kaže o vsakem koraku med vožnjo skozi vasi. Glejte, tam le na onem dvorišču skače roj privrajanih zajčkov, belih in črnih in raznovrstnih pisanih! Adela pokaže s prstom na nje, stopi na vozu kvišku, ter ploskne ob roko: "Tetka, glejte jih, glejte," in Štefanu zasuče s svojo mehko roko glavo proti njim: "Ali jih vidite?"

"Mon dieu!" opominja Skalarjeva gospa, "Adela, kako si razposajana. Mon dieu!"

In čudno potem, kaj zagleda? Čudno! Prav v vršičku visoke lipe sedi velik petelin. In zopet tam le pri sosedu sedi pod košato senco omizje kmečkih ljudi pri kosilu. Po jedi posede še v prijaznem pogovoru. In na tleh, v travi zraven njih sedita dva otroka, tri ali štiri leta stara, pri svojem kosilu. Na skrivnem se je prikradel k njima maček, ter jima jel pri kosilu pomagati. Eden začne jokati, drugi pa mačka s žlico s grbi pretepati. Toda spaka se ne da odpraviti, dokler se ne ozro mati po jokajočih sinčkih. Z jazo zgrabijo mačka za rep, ter ga vržejo daleč proč od sebe. In nekoliko od tod, na drugem ali tretjem dvorišču, ali to ni lepo? "Tetka, tetka," vsklikne Adela: "pav, pav!" — Kolo dela, solnce pa se vpira v njegov zlati rep. To Adeli ni neznan žival, videla je že pava, in sicer v šoli, a oni je bil naslikan, ta pa živ; hodi sem in tja, ter kaže solnce svojo zlato lepoto.

Oče Boštice je gospodo že komaj pričakoval, ker odzvonilo je že k popoldanskemu opravilu prikrvat.

"Stara!" pravi Boštice svoji ženi v kuhinji, "sedaj ti povem, pridi na dan, ter se ne skrivaj, kakor rak v luknjo. Gospode še pozdravila nisi."

"Oče, oče, že gredo!" — Toliko

da Boštica ne izpodnese; cel dan se pripodi v vežo in kuhinjo, ob dekli, mali hlapec, pastir in preser njegovih tovarišev.

"Res je, že gredo!" pritepe mlada družčina, "pri Marinkovi znamenju so že!"

"O, Jes, Jes!" javka Bošticeja. "Jaz se ne pokažem!"

"Če te je sram, pa deni klobuk na glavo, pajčolan čez obraz ti je jaz preskrbin. Pojdi, Marjane, reče Boštice veliki dekli, "pojdij hlev pa pošivigni z metlo nekako rikrat ob stropu, tu ali tam se tegne kaj pajčevine držati." In jezen gre iz kuhinje na prag pred liho.

Kmalo pridre gospoda. Rada nerada pristopi tudi Bošticeja, možu na prag. Gospod Skalar je kaj prijazno pozdravi, a prebese mu Bošticeja upa v roko, obriše si jo z belim predpasnikom tako trdo, da je postala vsa črna čez in čez. Sila v zadregu je, ker reči ne ve drugega, kakor: "tako!" in potem se prikljone suneje: "he, he!" Malo jo je groza, malo pa sram, ker z gospodo še svoje žive dni ni govorila. Pa strah jo kmalo popusti, ko jo pomena Skalarja prijazno ogovori, ti, posebno ljubezniva pa je bila mlada Adela, prav na tesno se je oklenila za popadzuho, ter jo poljala, s seboj na dvorišče in od tam na vrt, kjer je bila napravljena prijazna lopica. Boštice pa ostane pri mladih dveh gospodih, pri Štefanu in Vesu. Bošticeja je razkazovati gospodi, kaj imajo in koliko, Vesu pa sede v lopici na vrt, ter si da prinesiti vina, ker je sitno jezen. Boštice ni toliko stropoten, on ve z vsakim človekom izhajati in govoriti, s kmečkimi gosposkim. Pri vinu se menije s tem in onem, mahoma pa prestriže Vesu besedo, ter vpraša:

"Ali imaš že babo?"

Opomniti je, da je Boštice dobro premislil, kako bi dejal "ti, ali, vi," in sklepal: Kaj bi ga vikal, ko je Štefanov prijatelj?

"Ali imaš že babo?" vpraša ga Ves.

"Zakaj menite tako?"

"No, ker imaš okovane prste. Lej ga mojega Štefana, ne ogrova nima, ti pa na enem prstu po dva. Pa saj si človek lahko mladi, da je še nimaš, saj pravš, da hodiš v šolo."

(Dalje prihodnjé.)

KADAR SE ZGODI kaj novega v naših krajih, kar vas zanima, sporočite nam, kajti vsakehr bo naša ta druga.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of "Prosveta", published daily at Chicago, Ill., for April 1, 1917

State of Illinois, County of Cook, ss: Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Philip Godina, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Prosveta" and that the following is to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation) etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher, Slovenska Narodna Podporna Jednota, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Joseph Zvertnik and John Molek, 2657-59 S. Lawndale Ave.; managing editors, Joseph Zvertnik and John Molek, 2657-59 S. Lawndale Ave.; business manager, Philip Godina, 2657-59 S. Lawndale Ave.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock). 15,514 members of Slovenska Narodna Podporna Jednota, fraternal organization 2657-59 S. Lawndale Ave.; John Vogrich, president, P. O. Box 214, La Salle, Ill.; John Verderbar, secretary, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Anton J. Terbovec, treasurer, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state). None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of the publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 7793. (This information is required from daily publications only).

PHILIP GODINA. (Signature of editor, publisher, business manager, or owner) Sworn to and subscribed before me this 28th day of March 1917.

MICHAEL J. O'MALLEY. (My commission expires March 8, 1920).